

Gazeta Nowska

Abonament miesięczny w ekspedycji 90 groszy, z opłatą pocztową 1,— złoty. W razie wypadków, spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie lub tym podobnych nie przewidzianych okoliczności, wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Od ogłoszeń pobiera się za 1-lin. wiersz 30 groszy. Reklamy przed dziełem ogłoszeń wiersz 35 groszy. — „Gazeta Nowska” wychodzi 1 raz tygodniowo a mianowicie w piątek. — Wydawca, drukiem i nakładem Władysława Wesółskiego w Nowem (Pomorze). Prenumerata płatna z góry. Ogłoszenia płatne natychm. Redaktor odpowiad. Władysław Wesółski, Nowe.

Nr. 41.

Nowe, sobota 8-go października 1938 r.

Rok XV.

Cała Polska ogarnięta wielką radością.

Wyzwolenie Śląska zaolzańskiego wywołało w całym kraju ogromną radość i wielki entuzjazm. Wszędzie i na wszystkich domach powiewały flagi narodowe. Liczne tłumy ludności urządzały manifestacje, na których powzięto rezolucje, wyrażające dumę i radość z powodu odzyskania prastarej ziemi piastowskiej. Zarazem uczestnicy manifestacji składali hold i wdzięczność dla armii i Naczelnego Wodza.

Zmiana na stanowisku wiceburmistrza.

Dotychczasowy wiceburmistrz miasta Nowego p. notariusz Gauza przesiedlony został z dniem 1 bm. jako notariusz do Tczewa. Za tak owocną pracę dla dobra naszego miasta Rada Miejska wyraziła mu podziękowanie, mianując go zarazem honorowym obywatelem. Na opróżnione stanowisko wiceburmistrza wybrano jednogłośnie p. mecenasa Głowczewskiego.

Przemiana ulicy.

Na ostatnim posiedzeniu Rada Miejska uchwaliła przemianować nazwę ul. Gdańskie Przedmieście na ul. Gen. Komierowskiego, poległym w czasie walk napoleońskich w roku 1807 w bitwie pod Nowem, którego zwłoki pochowane zostały w miejscowym kościele farnym.

Z dnia.

— Zebranie Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego zwołane zostało na dzień 8 października br. do Warszawy. Zebranie odbędzie się w siedzibie S. K. P. Porządek obrad jest następujący: 1. zagadnienia struktury organizacyjnej, 2. handel zagraniczny w ramach prac Naczelnej Rady, 3. rewizja ordynacji wyborczej do Izby przemysłowo-handlowych, 4. zagadnienie unarodowienia handlu, 5. dzień kupca w dniu 8 grudnia, 6. sprawa godzin handlu, 7. projekt nowelizacji ustawy o nieuczciwej konkurencji, 8. sprawy bieżące, 9. wolne wnioski.

— Polskie stoisko na wystawie w Buenos Aires. Na międzynarodowym kiermaszu w Buenos Aires zorganizowane zostało staraniem federacji „Dom Polski”, skupiającej tamtejszą kolonię, stoisko polskie. Większość eksponatów stanowią wyroby rękodzielnicze polskich rzemieślników w Argentynie, jak kilimy, wyroby skórzane, zabawki itp.

— Nowe działy produkcji. Według informacji Związku Przemysłu Chemicznego, fabryka „Boruta” uruchomiła produkcję przyspieszacza dla przemysłu gumowego pod nazwą „Rezinoł T”, odpowiadającego w zupełności niemieckiemu fabrykatowi „Vulcacit” i „Thiuram”. Wspomniana fabryka polska może produkować ilości, które zaspokoją całkowite zapotrzebowanie rynku wewnętrznego.

— Ile papieru zużywa prasa światowa? Zużycie papieru gazetowego wynosi na całym świecie 9.160.000 ton. Gdyby papier ten załadować na wagony, utworzyłby się pociąg długości blisko 55 tys. kilometrów, czyli przeszło 1/4 więcej, niż wynosi obwód kuli ziemskiej.

— Ludność Niemiec wzrosła o przeszło 14 proc. W początkach br. Niemcy liczyli 67.2 milionów ludności. Po przyłączeniu Austrii i Sudetów ludność powiększonego państwa wzrosła do 77 milionów czyli o przeszło 14 proc.

— Idealną niemal co do liczby ludności przeciwagę stanowią sąsiednie państwa: Polska i Francja, których ludność, razem wzięta, wynosi również 77 milionów. Ludność pozostałych 9 otaczających Niemcy państw wynosi razem niewiele ponad 100 milionów.

— Towarzystwo Ochrony Kaszubskiej Sztuki Ludowej. W stolicy „Szwajcarii Kaszubskiej” Kartuzach zawiązało się Tow. Ochrony Kaszubskiej Sztuki Ludowej, które za cel działalności wysunęło stworzenie systematycznego, planowego i zbiorowego ruchu artystycznego.

„Tydzień Miłosierdzia” od 11 do 23 października br.

W roku obecnym, przykładem lat ubiegłych odbędzie się na terenie diecezji chełmińskiej w myśl rozporządzenia J. E. X. Bp. Ordynariusza „Tydzień Miłosierdzia”.

Tydzień — poświęcony biednym bezdomnym, bezrobotnym rzeszom, — w którym mamy się wyrzucić egoizmu, oderwać na chwilę od spraw osobistych, a przyjrzeć się naszym biednym braciom i pomóc im; zaspokoić głód i nędzę, rozpalic w sercach wiarę, nadzieję i miłość, wyrównać bezdenną przepaść klasową między bogatymi i ubogimi.

Ponieważ najczęściej można będzie dokonać siłą zbiorową, dlatego zwracamy się do wszystkich organizacji katolickich z gorącą prośbą o zrozumienie akcji charytatywnej i zajęcie się „Tygodniem Miłosierdzia”.

Mamy nadzieję, że „Tydzień Miłosierdzia” zostanie poparty przez szeroki ogół społeczeństwa.

Związek Towarzystw Charytatywnych Diecezji Chełmińskiej.

— Najdłuższy drewniany most kolejowy na świecie. W Stanach Zjednoczonych istnieje najdłuższy na świecie drewniany most kolejowy. Zbudowany został 55 lat temu z amerykańskiej sosny żółtej i impregnowany kreozotem. Długość jego wynosi 9.3 km., leży on na przeszło 2000 filarach. Oparty jest na słupach, wbitych w niektórych miejscach do 14 mtr. głębokości. Dziesięć lat temu większość elementów drewnianych tego mostu została zmieniona.

— Polska przoduje w spożyciu ziemniaków. Według ostatnich danych przeciętne roczne spożycie ziemniaków przez jednego mieszkańca wyraża się największą ilością, bo 768 kg. na głowę w Polsce. Poza Polską jedynie w Niemczech spożywa się ponad 700 kg. ziemniaków na głowę, podczas gdy w innych krajach nie dochodzi się do 500 kg.

W spożyciu cukru przoduje Dania — 50.4 kg. na głowę, pszenicy Francja — 257 kg., żyta Litwa — 244 kg.

— Polska na drugim miejscu w przyroście naturalnym ludności. Polska, zajmująca do niedawna pierwsze miejsce w Europie w przyroście naturalnym ludności, została zdystansowana przez Rumunię, w której przeciętnie rocznie na 1000 mieszkańców rodzi się 31.5 osób. Polska zajmuje drugie miejsce z 26.2 wyprzedzając minimalnie Bułgarię. Wśród państw europejskich jedynie Francja nie wykazała żadnego przyrostu naturalnego.

Po przyłączeniu Śląska Cieszyńskiego.

Śląsk Cieszyński wrócił do Polski. W ten sposób stało się zadość sprawiedliwości dziejowej. A równocześnie usunięte zostało źródło konfliktów między dwoma sąsiadującymi ze sobą narodami, które wiele węzłów politycznych, kulturalnych, cywilizacyjnych łączyło w przeszłości i które zmieniająca się szybko rzeczywistość współczesnej Europy wzywa do współdziałania.

Wraz ze Śląskiem Cieszyńskim, tą jego częścią, która pozostawała dotąd poza granicami naszego państwa, odzyskujemy wielkie skarby natury, ale zdobywamy z powrotem większe jeszcze skarby ducha ludzkiego, niezłomnej wierności i dumy narodowej, gorącego patriotyzmu, który zdołał przetrwać ciężkie czasy, trwającego tak długo ucisku i oddalenia od macierzy, aby w końcu tę swoją wierność i wytrwałość ukoronować ponownym włączeniem do Polski, ku triumfowi Śląska, ku radości całej Polski.

Mają ten kraj nie na darmo stał się ośrodkiem, ku któremu zwracały się tęsknoty i kierował podziw wszystkich Polaków. Lud cieszyński posiada zalety niezwykle cenne pracowitości ładu, zmysłu organizacyjnego,

do każdej kawy, do ziarnistej, do zbożowej, do mieszanki — należy zawsze „Domieszka Francka”

wytrwałości w doprowadzaniu do końca zakreślonych raz planów i dążeń. Śląsk jest krajem na wskroś demokratycznym, a o jego wytrwaniu przy polskości zdecydowały hart, upór i poświęcenie polskiego robotnika i polskiego chłopca. Spełnienie słusznych postulatów polskich w sprawie Śląska Cieszyńskiego opiera się na tym wytrwałym trudzie ludu cieszyńskiego, na jego niezłomnej wierności. Zwycięstwo w tej kwestii nie jest więc przypadkiem, ani rezultatem pomyślnej koniunktury. Duch narodowy był tym ziarnem, które wydało owoc przyłączenia.

Wystarczy cofnąć się wstecz myślą i wspomnieniem, aby przekonać się, że słowa o znaczeniu Śląska i zaletach jego mieszkańców nie są okolicznościowym komplementem. Śląsk na swoim małym obszarze dokonał niesłychanie wiele nie tylko broniąc swojej polskości, ale świecąc przykładem innym częściom Polski w organizowaniu ruchów politycznych i społecznych, które tam znajdowały najmocniejszą ostoję i stamtąd przenikały i promieniowały na całą Polskę.

Polityczny ruch ludowy, robotniczy, katolicki mocno i intensywnie zapuściły na Śląsku korzenie. Robotnicze organizacje na Śląsku Cieszyńskim świeciły przykładem całemu ruchowi robotniczemu polskiemu w przedwojennej Austrii. W chwilach niepowodzenia robotnicy z ówczesnej Galicji zwracali się o pomoc do swoich braci z cieszyńskiego, zawsze ją tam znajdowali, i dzięki niej mogli zwycięsko przechodzić przez trudne chwile przesilenia.

Ruch ludowy chłopski w cieszyńskim również ma swoją piękną i pełną zasług kartę w księdze dziejów ruchu ludowego w Polsce. Śląscy działacze polityczni i ekonomiczni, wypróbowani w tamtejszych walkach, odgrywali dzięki temu wielką rolę w ogólnopolskich ruchach i organizacjach.

Organizacje katolickie na Śląsku Cieszyńskim mają również wielkie zasługi około utrzymania i pogłębienia polskości, a działacze i politycy tacy, jak zmarły ksiądz Józef Liondzin znani byli w życiu politycznym przed rozbiorem i po odzyskaniu niepodległości.

Poszczególne tendencje polityczne i społeczne na Śląsku krystalizowały się wyraziście i organizowały mocno. Mimo to jednak świeciły zawsze przykładem solidarności, gdy chodziło o ważniejsze nade wszystko sprawy, dotyczące całości narodu. Śląsk umiał w takich sprawach stawać zwarem i solidarnie do szeregu. Wspólna sprawa jednoczyła wszystkich, wydobylała z nich największą sumę poświęceń i wysiłków. Dzięki temu Polska dziś raduje się Śląskiem, a Śląsk — Polską.

